

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesi şöyledir:

“I. OLAY

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu, 28.12.2003 tarih ve 25330 sayılı Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bilindiği gibi bütçe kanunu; “devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine kamu harcamalarında bulunmak ve kamu gelirlerini toplamak konusunda belli bir süre için yetki veren bir kanundur.”

Bütçe Kanunu, Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununda bütçe dışındaki konulara ilişkin hükümler yer almış, ayrıca diğer yasalar ile yapılması gereken değişiklikler de, Bütçe Kanunu ile yapılmıştır.

Üstelik Anayasa'ya açıkça aykırı olarak Bütçe Kanununa konulan bu hükümlerin büyük bölümü, daha önce çeşitli dönemlerde bütçe kanunlarına konulan ve Anayasa Mahkemesi'nce, Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilen hükümlerdir.

Aşağıda ilk olarak, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununda iptali istenen hükümlere yer verildikten sonra, Anayasa'ya aykırılıklarının genel gerekçeleri gösterilmiş ve daha sonra da, iptali istenen hükümlerle ilgili kısa açıklamalar yapılarak varsa, genel gerekçe dışındaki aykırılık gerekçelerine yer verilmiştir.

II. İPTALİ İSTENEN HÜKÜMLER

1. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 10 uncu Maddesi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu haznedarlığı” başlıklı 10 uncu maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 10. - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri (kamu bankaları, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç) kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde kendi adlarına açtıracakları Türk Lirası cinsinden hesaplarda toplarlar.

Bu kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar.

Kamu kaynaklarının bu madde hükmüne aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir.

İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile saymanlar, yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar.

Haznedarlıkla ilgili yukarıdaki fıkraların uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye, kaynaklar, kurumlar ve bankalar itibarıyla istisnalar getirmeye, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanı'nın müşterek teklifi üzerine Başbakan yetkilidir.

Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.”

2. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 12 nci Maddesinin (c) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Yatırım harcamaları” başlıklı 12 nci maddesinin (c) fıkrası aynen şöyledir

“c) Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işler, bu bentte belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir.

Bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilâtlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.”

3. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 15 inci Maddesinin (a) ve (b) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Hastane ve tedavi ücretleri” başlıklı 15 inci maddesinin (a) ve (b) fıkrası aynen şöyledir:

“a) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) tedavi kurum ve kuruluşlarında yapılan tedavilerine (diş tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığı'nın görüşü üzerine Maliye Bakanlığı'nca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödenir. Ancak T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığı'nca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabilir.

b) 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 209 uncu, 04.01.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 66 ncı ve 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında farmasötik eşdeğer ilaçların en ucuzunun % 30 fazlasına kadar olanlarının bedellerinin veya terapötik eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden

ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir. ”

4. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 25 inci Maddesinin (b) ve (d) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Hazine garanti limiti, dış proje kredileri ve borçlanmaya ilişkin hükümler” başlıklı 25 inci maddesinin (b) ve (d) fıkrası aynen şöyledir:

“b) Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil, kredilerin kullanımları hariç) 2004 yılında her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

d) 28.03.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri, Merkez Bankası'nca çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 03.06.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden müstesnadır. ”

5. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı Maddesinin (a) Fıkrasının (1) Numaralı Bendi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu iktisadî teşebbüslerinin kârları” başlıklı 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi aynen şöyledir:

“a) 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi kuruluşlar ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin, 2003 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1. 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye, ”

6. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı Maddesinin (a) Fıkrasının (2) Numaralı Bendi ve (b) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu iktisadî teşebbüslerinin kârları” başlıklı 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı ve (b) fıkrası aynen şöyledir:

“2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların 2002 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir. ”

7. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci Maddesinin (c) Fıkrasının İkinci Paragrafındaki “bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” İbaresini

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri” başlıklı 27 nci maddesinin (c) fıkrasının ikinci paragrafı aynen şöyledir:

“4684 sayılı Kanun ve 2001/2312 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin ve T.C. Ziraat Bankası A.Ş. aracılığıyla Tarım Kredi Kooperatiflerinin avans olarak tasfiyesi yapılan görev zararı ve/veya gelir kayıplarının kesin tespitini teminen yapılacak nihai inceleme sonuçlarına göre; Hazine aleyhine bir farkın doğması halinde, söz konusu farkın ilgili harcama kaleminden nakden ödenmesine veya anılan bankaların 2003 ve önceki yıllarına ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarlarını, Hazineden olan görev zararı veya gelir kaybı alacaklarına mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan, mahsup işlemlerini Müsteşarlığın teklifi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

İptali istenen ibare, 27 nci maddenin (c) fıkrasının ikinci paragrafındaki “bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresidir.

8. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci Maddesinin (f) Fıkrasının İkinci Paragrafı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri” başlıklı 27 nci maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafı aynen şöyledir:

“TEKEL Genel Müdürlüğü'nün yukarıdaki mahsup işleminden bakiye, Devlete ait olan ve 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğü'ne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlardan, Maliye Bakanlığı'nca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığı'nca satın alınabilir. Satın alınan taşınmazların tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.”

9. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci Maddesinin (g) Fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” İbaresini

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri” başlıklı 27 nci maddesinin (g) fıkrası aynen şöyledir:

“g) Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün (TMO) olağanüstü hal stoklarından serbest stoklarına aktaracağı ürünlerin satışından elde edilecek ve Hazineye ödenmesi gereken ürün bedellerinin, TMO Genel Müdürlüğü'nün Hazineden olan görev zararı ve/veya sermaye alacaklarına mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

İptali istenen ibare, 27 nci maddenin (g) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresidir.

10. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28 inci Maddesinin (b) Fıkrasındaki “bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” İbares

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin kar ve sermaye değişiklikleri” başlıklı 28 inci maddesinin (b) fıkrası aynen şöyledir:

“b) Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin ilgili malî yıldan önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi olduğu dönemde Bakanlar Kurulu Kararı ile verilen ve halen devam eden görevler nedeniyle doğan ve doğacak olan görev zararı alacaklarına veya ödenmemiş sermayesine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,”

İptali istenen ibare, 28 inci maddenin (b) fıkrasındaki “bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresidir.

11. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28 inci Maddesinin (c) Fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” İbares

İptali istenen ibare, 27 nci maddenin (g) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresidir.

“c) Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 2003 yılı sonu itibarıyla; Hazineye (28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç) ve fonlara olan borçları ile geçmiş yıllar bütçe kanunlarının “Kurumların Hasılatından Pay” başlıklı maddeleri uyarınca doğan ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesi gereken vadesi geçmiş borçlarını, Hazineden ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye,

Maliye Bakanı yetkilidir.”

İptali istenen ibare, 28 inci maddenin (c) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresidir.

12. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31 inci Maddesinin (b) Fıkrasının Birinci Paragrafında Yer Alan (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) İbares

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Katsayılar, yurt dışı aylıklar, ücret ve sözleşme ücreti” başlıklı 31 inci maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında yer alan ibare aynen şöyledir:

“(kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç)”

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31 inci maddesinin (b) fıkrasının üçüncü paragrafı ise aynen şöyledir:

“Ancak, ödemelerin yapılacağı tarihlerde; aylıksız izinli olanlara, kurumların yurt dışı kadro veya pozisyonlarında çalışanlara, hangi şekilde olursa olsun üç ay veya daha fazla süreyle gönderilmeleri nedeniyle yurt dışında bulunanlara ve kadro veya pozisyonları ile ilişkileri kesilmiş olanlara, belirlenen tarih için öngörülen tutar ödenmez.”

13. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci Maddesinin (a) Fıkrasının İkinci Paragrafı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kadroların kullanımı” başlıklı 32 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafı aynen şöyledir:

“Döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına yapacakları açıktan atama sayıları ile bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamı dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından yapacakları memur nakil sayıları toplamı, ilgili kurumlarda 2003 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80'ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2004 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını bu sınırlamaya tâbi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

14. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci Maddesinin (f) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kadroların kullanımı” başlıklı 32 nci maddesinin (f) fıkrası aynen şöyledir:

“f) Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla yapılacak atamalar ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine yapılacak atamalar hariç olmak üzere, (a) bendinin üçüncü fıkrasında belirtilen kurum ve kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar.”

15. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci Maddesinin (g) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kadroların kullanımı” başlıklı 32 nci maddesinin (g) fıkrası aynen şöyledir:

“g) 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca değişiklik yapılan kadrolar, ilgili mercilerin onay tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kullanılacaktır.”

16. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci Maddesinin (h) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kadroların kullanımı” başlıklı 32 nci maddesinin (h) fıkrası aynen şöyledir:

“h) Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilât yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak, (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığı'nın bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkilidir.”

17. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı Maddesinin (a) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Muhtelif gelirler” başlıklı 36 ncı maddesinin (a) fıkrası aynen şöyledir:

“a) Kurumların hasılatından alınacak paylar:

Aylık gayrisafi hasılat tahakkuk tutarını (katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) kapsamak kaydıyla;

1. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının (şirket hisselerinin % 51'inin satışı gerçekleşinceye kadar) % 15'i,

2. Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının % 10'u,

3. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü'nün mal ve hizmet satışları ürün nevileri itibarıyla gayrisafi hasılatının % 10'una kadarı,

4. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının % 10'u,

5. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının % 10'u,

En geç takip eden ayın 20'sine kadar (Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü için takip eden ayın sonuna kadar) Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenir. Ödenen bu tutarlar bütçeye gelir yazılır.

Bu bentte belirtilen tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar, gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.”

18. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı Maddesinin (b) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Muhtelif gelirler” başlıklı 36 ncı maddesinin (b) fıkrası aynen şöyledir:

“b) Kira ve idare gelirlerinden alınacak paylar:

1. İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı denizcilik ve liman hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine, yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından, konsolide bütçe dışındaki kurum ve kuruluşlar ile özel ve tüzel kişiler adına yapılacak deniz dibi taramaları, hidrolik merkezde yapılan hidrolik ve bilgisayar modelleri, Araştırma Dairesi'nce yapılacak her türlü deney ve araştırma, proje ve şartname onaylanması için alınacak bedellerin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı, Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü'nce gerçekleştirilecek altyapı tesislerinin onarımları ile ulaştırma hizmetlerini geliştirmek üzere Ulaştırma Bakanlığı bütçesine, diğer yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre özel gelir ve ödenek kaydedilen miktarların önceki yılda kullanılmayan kısmı ertesi yıl bütçesine devredilebilir.

Telekomünikasyon hizmeti veren işletmecilerden lisans ve ruhsat ücretleri üzerinden tahsil edilerek, bir taraftan bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer taraftan Ulaştırma Bakanlığı hizmetlerinde kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen tutarlardan önceki yılda kullanılmayan kısmı ertesi yıl bütçesine devredilebilir.

2. 07.02.2002 tarihli ve 4745 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile 10.08.1993 tarihli ve 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek 8 inci madde gereğince tahsil edilen ve saymanlık hesabına yatırılan payın yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir.

3. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün; yabancı ülkelere verdiği meteorolojik ürünlerin bedelleri ile yabancı ülke meteorolojik ürünlerinin diğer yabancı ülkelere veya yurt içi kişi ve kurumlara, yabancı ülkelerin de anılan Genel Müdürlüğün meteorolojik ürünlerini diğer ülke ve kişilere satışından yıl içinde elde edilecek döviz cinsinden tutarlar, T.C. Merkez Bankası nezdinde açılacak özel hesaba yatırılır. Bu tutarlardan ilgili anlaşmalar gereğince yurt dışı kuruluşlara ödenmesi gereken miktarlar, bu özel hesaptan Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün talimatı ile T.C. Merkez Bankası'nca transfer edilir. Geri kalan tutarlar, ilgili Genel Müdürlüğün talimatı ile T.C. Merkez Bankası'nca döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek Genel Müdürlüğün ödemelerini yapan Merkez Saymanlık hesabına yatırılır. Saymanlık hesabına yatırılan bu tutarlar, Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili her türlü ihtiyacının karşılanmasında kullanılmak üzere, bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer yandan Genel Müdürlük bütçesinde mevcut veya yeni açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içinde kullanılmayan kısmı ertesi yıla devretmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

19. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı Maddesinin (e) Fıkrası

Esas Sayısı : 2004/12
Karar Sayısı : 2005/35

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Muhtelif gelirler” başlıklı 36 ncı maddesinin (e) fıkrası aynen şöyledir:

“e) 05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan ödenekler, personel ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri hariç olmak üzere; millî eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilir.”

20. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43 üncü Maddenin Son Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Yurt dışı eğitimi” başlıklı 43 üncü maddesinin son fıkrası aynen şöyledir:

“14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 78 inci maddesine göre yurt dışına gönderilecek Devlet memurları kontenjanlarının belirlenmesi amacıyla, 21.01.1974 tarihli ve 7/7756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan “Yetiştirilmek Amacıyla Yurtdışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik” uyarınca Devlet Personel Başkanlığı'nca hazırlanacak olan Bakanlar Kurulu Karar Taslağı hakkında Başbakanlığa gönderilmeden önce Maliye Bakanlığı'nun uygun görüşü alınır.”

21. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 45 inci Maddesi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Amme alacağına karşılık kabul edilebilecek taşınmazlar” başlıklı 45 inci maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 45. - Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tâbi iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelerce ihtiyaç duyulanlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığı'nca satın alınabilir.

Bu idarelerin satın alınan taşınmazlarının tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

Bu madde hükmü yukarıda sayılan kuruluşlar dışında kalan, borcunu ödemedede çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen ve Maliye Bakanlığı'na bağlı vergi dairelerine 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borcu bulunan diğer mükelleflerin taşınmazları için de uygulanabilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı'nca belirlenir.”

22. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 46 ncı Maddesi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamulaştırma bedellerinin sertifika ile ödenmesi” başlıklı 46 ncı maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 46. - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından, 04.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri uyarınca kamulaştırılan taşınmazların sahiplerine kabul etmeleri halinde, kamulaştırma bedeli yerine, Hazineye ait taşınmazların satış işlemlerinde ödeme aracı olarak kabul edilmek üzere, taşınmazın bedelini gösteren ve üçüncü kişilere devredilebilen bir belge verilebilir.

Belgenin işleme tâbi tutulacağı tarihteki bedeli, belgede yazılı bedele, belgenin düzenlendiği tarihten itibaren kanunî faiz uygulanmak suretiyle tespit edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

23. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (1) Numaralı Bendi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi aynen şöyledir:

“a) 1. 26.05.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 48 (reddiyata ilişkin hükümler hariç), 53 ve 63 üncü maddeleri ile 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi,”

24. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (2) Numaralı Bendi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi aynen şöyledir:

“2. 11.02.1950 tarihli ve 5539 sayılı Kanunun değişik 20 nci maddesi,”

25. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (6) Numaralı Bendi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (6) numaralı bendi aynen şöyledir:

“6. 09.05.1985 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası,”

26. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (7) Numaralı Bendi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (7) numaralı bendi aynen şöyledir:

“7. 31.10.1985 tarihli ve 3234 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin son fıkrası,”

Esas Sayısı : 2004/12
Karar Sayısı : 2005/35

27. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (9) Numaralı Bendi

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (9) numaralı bendi aynen şöyledir:

“9. 18.06.1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanunun 9 uncu maddesindeki “en geç 15 gün içerisinde, ödeme emri beklenmeksizin” ibaresi ile anılan maddenin üçüncü fıkrası,”

28. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (b) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (b) fıkrası aynen şöyledir:

“b) 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 36 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası, bu Kanunun “Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanır.”

29. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (e) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (e) fıkrası aynen şöyledir:

“e) 25.08.1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci bendi 2004 yılı için aşağıdaki şekilde uygulanır:

İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, % 1 sigortalı, % 2 işveren ve % 1 Devlet payı olarak alınır.”

30. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (i) Fıkrası Birinci ve İkinci Paragrafı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı aynen şöyledir:

“i) 26.05.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde uygulanır:

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarın % 15'i (tıbbi malzeme hasılatının % 5'i) en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Aylık gayrisafi hasılatı irat kaydedilecek oranı döner sermayeler itibarıyla % 30'a kadar yükseltmeye veya % 10'a kadar indirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Söz konusu ödeme için zorunlu hallerde Maliye Bakanlığı'nca ek süre verilebilir. Yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılacak miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, aylık % 1 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığı'nca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.”

31. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (I) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (I) fıkrası aynen şöyledir:

“I) 13.12.1983 tarihli ve 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 9 uncu maddesinde yer alan “2003 yılı” ibaresi “2004 yılı” olarak uygulanır. “

32. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (o) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (o) fıkrası aynen şöyledir:

“o) İlgili kanununda düzenleme yapılincaya kadar, 04.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranı, aylık % 1.25 olarak uygulanır. Ay kesirleri tama iblağ edilir. Taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranı uygulanır.”

33. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu Maddesinin (ö) Fıkrası

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler” başlıklı 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası aynen şöyledir

“ö) 1. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca personele yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.”

III. İPTAL İSTEMİNİN GENEL GEREKÇESİ

a. Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci Maddesi Yönünden

Anayasa Mahkemesi'nin E.1994/69, K.1995/8 ve E.1999/29, K.1999/36 sayılı kararlarında da belirtildiği gibi:

“Anayasa'nın 87 nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri yasa koymak, değiştirmek ve kaldırmak yanında bütçe yasa tasarısını görüşmek ve kabul etmek olarak belirtilmiştir. Bütçe yasalarıyla diğer yasalar arasında yapılan bu ayrım karşısında, herhangi bir yasa ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe yasası ile düzenlenmesine veya herhangi bir yasada yer alan hükmün bütçe yasaları ile değiştirilmesine ve kaldırılmasına olanak yoktur.

Anayasa'nın 88 ve 89 uncu maddelerinde yasa tasarı ve tekliflerinin Büyük Millet Meclisi'nce görüşülmesi usul ve esasları ile yayımlanması düzenlenirken, bütçe yasa tasarılarının görüşülme usul ve esasları 162 nci maddede ayrıca belirtilmiştir. Bu maddeye göre, bütçe yasa tasarılarının görüşülmesinde ayrı bir yöntem kabul edilmiş, genel kurulda üyelerin gider artırıcı veya gelir azaltıcı tekliflerde bulunmaları önlenmiştir. Anayasa'nın 89 uncu maddesinde de, Cumhurbaşkanı'na bütçe yasalarını bir daha görüşülmek üzere TBMM'ne geri gönderme yetkisi tanınmamıştır. Öte yandan, Anayasa'nın 163 üncü maddesinde, bütçelerde değişiklik yapılabilmesi esasları ayrıca düzenlenmiş, Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi verilmemiştir.

Anayasa'da birbirinden tamamen ayrı ve değişik biçimde düzenlenen bu iki yasalastırma yönteminin doğal sonucu olarak birinin konusuna giren bir işin, ötekiyle ilgili yöntemin uygulanması ile düzenlenmesi, değiştirilmesi veya kaldırılması olanaklı değildir.

Anayasa'nın 161 inci maddesinin son fıkrasında, “Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz” denilmekte; gerekçesinde de, bütçe kanunlarına bütçe dışı hüküm konulmaması, mevcut kanunların hükümlerini açıkça veya dolaylı değiştiren veya kaldıran hükümler getirilmemesi ilkelerine Anayasal kuvvet ve hüküm tanındığı belirtilmektedir. Bu nedenle, bir yasa kuralı nasıl aynı nitelikte bir yasa kuralıyla değiştirilebilirse, bütçe yasalarının da aynı yöntemle hazırlanmış ve kabul edilmiş bir bütçe yasası ile değiştirilmesi gerekir. Yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla “bütçe ile ilgili hükümler” ifadesi de bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştıran nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

Bir yasa kuralının bütçeden gider yapmayı ya da bütçeye gelir sağlamayı gerektirir nitelikte bulunması, mutlak biçimde “bütçe ile ilgili hükümlerden” sayılmasına yetmez. Her yasada gidere neden olabilecek değişik türde kurallar bulunabilir. Böyle kuralların bulunmasıyla örneğin, yargı, savunma, eğitim, sağlık, tarım, ulaşım ve benzeri kamu hizmeti alanlarına ilişkin yasaların bütçeyle ilgili hükümler içerdiği kabul edilirse, bu konulardaki yasaların değiştirilip kaldırılması için de bütçe yasalarına hükümler koymak yoluna gidilebilir. Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. 161 inci maddedeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Anayasa'nın 161 ve 162 nci maddelerinin getiriliş amacı, bütçe yasalarında yıllık bütçe kavramı dışındaki konulara yer vermemek, böylece bütçe yasalarını ilgisiz kurallardan uzak tutarak kendi yapısı içinde bütünleştirmektir.”

Anayasa'nın açık hükümlerine ve Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına karşın, iptali istenen maddelerin büyük bölümü, bütçe kanunu ile diğer kanunlarda değişiklik yapmaktadır ve bu nedenle 87, 88 ve 161 inci maddeler yönünden Anayasa'ya aykırıdır.

Tüm bu maddeler birlikte ele alındığında ise, yasama erki Anayasa'ya aykırı bir biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı bir durum ortaya çıkmakta; yürütmeye Anayasa hükümleri dışında yetkiler verilmekte ve yasaların Anayasa'ya aykırı olamayacağı ilkesi çiğnenmektedir.

b. Anayasa'nın 153 üncü Maddesi Yönünden

Bilindiği gibi Anayasa'nın 153 üncü maddesinin son fıkrasına göre “Anayasa Mahkemesi kararları ... yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar”.

Bu madde gereğince, daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş bir hükmün yeniden kanun maddesi haline getirilmesi Anayasa'nın 153/son maddesine açıkça aykırıdır.

Ancak, bu aykırılık asıl Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesi çerçevesinde, “Başlangıç” bölümünün 3 ve 4 üncü fıkralarıyla birlikte ele alındığı zaman somutlaşır.

Çünkü, Anayasa yasama faaliyetinin Anayasa Mahkemesi'nce denetlenmesini öngörürken, bu “yetki” yi Anayasa Mahkemesi'ne bir “üstünlük” olarak değil, “egemenliği ulus adına kullanmaya yetkili kılınan bir kuruluşun, Anayasa'da gösterilen hukuk düzeni dışına çıkmasını önlemek amacıyla vermiştir.

Hukuk devleti ilkesi, her üç erkin de yetkilerini Anayasa'nın öngördüğü biçimde ve sınırlar içinde kullanmalarını gerektirir. Bunun kaçınılmaz sonucu da yasama organının, yargı kararlarına uymasıdır. Bu ilke, Anayasa'da ayrıca belirtilmiş olmasaydı bile “hukuk devleti”nin bir gereğidir ve aksi düzenlemeler, doğrudan bu ilkeye aykırıdır.

Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş hükümlerin, yasama organı tarafından yeniden yasalaştırılması, Anayasa'nın 153/son maddesine aykırılıktan da öte, doğrudan “hukuk devleti” ilkesinin çiğnenmesi anlamını taşır.

Yasama organı, Anayasa Mahkemesi'nce Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilen ve maddelerle ilgili iptal gerekçelerinde üzerinde ayrıntılı biçimde durulan pek çok hükmü, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'na tekrar koymuş ve böylece Anayasa'nın 153/son ve 2 nci maddesine aykırı bir durumun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Aşağıda, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun Anayasa'ya aykırı maddeleri ve aykırılık gerekçeleri teker teker belirtilmiştir.

IV. İPTAL İSTEMİNİN MADDELERLE İLGİLİ GEREKÇELERİ

1. 5027 Sayılı Kanunun 10 uncu Maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 10 uncu maddesinde, bu maddenin kapsamında sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının gelir tasarrufları sınırlandırılmış, bu kurum ve kuruluşların kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri T.C. Ziraat Bankası nezdinde T.L.cinsinden hesaplarda toplamaları yükümlülüğü getirilmiş, kurum ve kuruluş yetkilileri ve saymanları da bu hükümlerin yerine getirilmesinden bizzat sorumlu tutulmuş, haznedarlıkla ilgili maddedeki fıkraların uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye, kaynaklar, kurumlar ve bankalar itibarıyla istisnalar getirmeye, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanı'nın müşterek teklifi üzerine Başbakan yetkili kılınmış ve diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümlerinin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının elde edecekleri gelirler, bu gelirlerin tasarrufu ile ilgili usul ve esaslar ve çalışanların sorumlulukları kendi özel kanunlarında düzenlenen konulardır. Söz konusu 10 uncu maddeyle, birçok kamu kuruluşunun kendi özel kanununa aykırı bir düzenleme getirilmekte ve kamu kuruluşlarının bu düzenlemeye tabi olması istenmektedir. Oysa birçok kuruluşun kendi özel kanunlarındaki hükümler nedeniyle bütçe yasasındaki düzenlemeler çerçevesinde kamu haznedarlığı altına girmeleri Anayasal olarak mümkün görünmemektedir.

Kamu haznedarlığı daha önce Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmiş bir düzenlemedir. Anayasa Mahkemesi; 24.11.1999 tarih ve E.1999/36 sayılı kararıyla “İl Özel İdarelerini”, 28.12.1998 tarih ve E.1998/56 sayılı kararıyla da “Adalet Bakanlığı Ceza ve İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtlarını” kamu haznedarlığı kapsamı dışında tutmuştur.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 10 uncu maddesi ile, diğer kanunların konusu olan hususlar düzenlenerek, yürürlükteki kimi kanunlar değiştirilmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 10 uncu maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarına rağmen, iptal edilen hükmü yeniden getiren bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine ve Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı olup, iptali gerekir.

2. 5027 Sayılı Kanunun 12 nci Maddesinin (c) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 12 nci maddesinin (c) fıkrası aynen şöyledir:

“c) Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işler, bu bentte belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir.

Bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilâtlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.”

Bütçe Kanunu ile getirilen bu düzenleme Anayasa'nın 127 nci maddesine aykırıdır. Anayasa'nın 127 nci maddesinin ikinci fıkrası aynen şöyledir: “Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.”

Hiç şüphe yok ki, Anayasa'nın 127 nci maddesinde sözü edilen kanun, bütçe kanunu olmayıp, Anayasa'nın 86 ncı maddesine göre önerilen ve usulüne göre çıkarılan kanundur.

Ayrıca, 3360 sayılı ve 13.03.1932 tarihli İdarei Umumiyyet Vilayet Kanununun 14 üncü maddesi yıllık programların hazırlanması ile ilgili prosedürleri açıkça belirlemiştir. 3360 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aynen şöyledir:

“İl Özel İdaresi, İl'in mahalli hizmetlerini kalkınma planı ilke ve hedeflerine uygun olarak ve il'in imkan ve ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak yıllık program hazırlamak ve uygulamakla görevlidir.

Yıllık programlar; genel, katma ve özel bütçeli idarelerden ve diğer kaynaklardan mahalli idarelere aktarılacak ödenekler de dikkate alınmak suretiyle bakanlıklar, bölge ve il kuruluşları ile koordineli bir şekilde hazırlanır. Söz konusu programların il genel meclisince kabulünden sonra bakanlıklarca aktarılan ödeneklere ait olan kısmı ilgili bakanlığın aynen veya tadilen onayı ile yürürlüğe girer. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na ödeneği aktarılarak yürütülen işlerde onay makamı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'dır.”

Görüldüğü üzere, 3360 sayılı Kanun, yatırımlarla ilgili yıllık programın nasıl hazırlanacağını belirlemiştir. Bütçe Kanunundaki düzenleme ise, bu prosedürleri değiştirip farklı bir prosedür getirmektedir. Kısacası, Bütçe Kanunundaki bu düzenleme, 3360 sayılı Kanunu açıkça değiştirmektedir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Anayasa'ya göre bu nitelikteki düzenlemenin bütçe dışındaki kanunlarla yapılması gerekmektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 12 nci maddesinin (c) fıkrası; diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; mahalli idarelerin

kuruluş ve görevleri ile yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir ilkesine uyulmadığı için Anayasa'nın 127 nci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine ve Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı olup, iptali gerekir.

3. 5027 Sayılı Kanunun 15 inci Maddesinin (a) ve (b) Fıkralarının Anayasa'ya Aykırılığı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun "Hastane ve tedavi ücretleri" başlıklı 15 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aynen şöyledir:

"a) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) tedavi kurum ve kuruluşlarında yapılan tedavilerine (diş tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığı'nın görüşü üzerine Maliye Bakanlığı'nca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödenir. Ancak T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığı'nca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabilir."

b) 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 209 uncu, 04.01.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 66 ncı ve 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında farmasötik eşdeğer ilaçların en ucuzunun % 30 fazlasına kadar olanlarının bedellerinin veya terapötik eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir."

Bütçe Kanunu'ndaki bu düzenlemeye karşılık, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 209 uncu maddesinde, devlet memurlarının veya bakmakla yükümlü oldukları kimselerin hastalanmaları durumunda tedavilerinin kurumlarınca sağlanacağı belirtildikten sonra 210 uncu maddesinde, yapılacak bu tedavilerin Maliye ve Sağlık Bakanlıklarının görüşü alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığı'nca hazırlanacak yönetmeliğe göre uygulanacağı öngörülmektedir.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nda da emekli memurlarla, bunların bakmakla yükümlü oldukları kimselerin tedavi giderlerine ilişkin kurallar yer almaktadır.

Belirtilen kanunlarda, tedavi kurumlarında yapılacak tedavilere ilişkin ücretlerin esas ve usullerini saptama konusunda Maliye Bakanı'na verilmiş bir yetki bulunmamaktadır. 15 inci madde ile Maliye Bakanı'na verilen yetki, söz konusu kanunların ilgili maddelerini değiştirmekte ve bütçeyle de ilgisi bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki "bütçe ile ilgili hüküm" ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir.

Bütçe Kanunu'nun 15 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları ile Maliye Bakanlığı'na yetki verilmesi, belirtilen yasa hükümlerini değiştirici niteliktedir. Anayasa Mahkemesi daha önce 13.06.1995 tarih ve E.1995/2 sayılı kararıyla ilgili kanunlardaki hükümlere rağmen Maliye Bakanı'nı yetkili kılan benzer düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiştir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 15 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları, ilgili kanunlarda yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanununda yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarına rağmen iptal edilen hükmü yeniden getiren bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine aykırı olup, iptali gerekir.

4. 5027 Sayılı Kanunun 25 inci Maddesinin (b) ve (d) Fıkralarının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 25 inci maddesinin (b) fıkrasında; Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil, kredilerin kullanımları hariç) 2004 yılında her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna kılınmıştır. Aynı maddenin (d) fıkrasında ise, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri, Merkez Bankası'nca çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 03.06.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden müstesna olduğu hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir.

Öte yandan Anayasa'mızın “Vergi ödevi” başlığını taşıyan 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre:

“Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.”

Hiç şüphe yok ki, Anayasa'nın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sözü edilen kanun, bütçe kanunu olmayıp, Anayasa'nın 86 ncı maddesine göre önerilen ve usulüne göre çıkarılan kanundur. Halbuki 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 25 inci maddesinin (b) ve (d) fıkraları vergi, resim ve harçlarla ilgili kanunlarda değişiklik yapmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 25 inci maddesinin (b) ve (d) fıkraları, diğer kanunlar ile yapılması gereken düzenlemeler, bütçe kanunu ile yapıldığı için Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; düzenlemeler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161 inci maddesine; vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülükler bütçe dışındaki kanunlarla konulup değiştirilebileceği için Anayasa'nın 73 üncü maddesine; yasama erki Anayasa'ya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine ve Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

5. 5027 Sayılı Kanunun 26 ncı Maddesinin (a) Fıkrasının (1) Numaralı Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi ile; 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi kuruluşlar ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin, 2003 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları; 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye, Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında KHK'nin 36 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yıl sonu kârlarından maddede belirtilen mahsup ve indirimler yapıldıktan sonra kalan kısmın Hazineye devredileceği öngörülmektedir.

Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinde Kamu İktisadî Teşebbüslerinin yıl sonu kârlarının 233 sayılı KHK'de belirtilen kesintilere tâbi tutulmadan bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmektedir. Görüldüğü gibi, bütçe kanunu ile 233 sayılı KHK'de öngörülen kesintiler kaldırılarak KİT'lerin yıl sonu kârlarının tamamının Hazineye devredilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri özerk bütçeli kuruluşlar olup bunların bütçelerinin hazırlanması, kabulü, uygulama ve denetimi, genel bütçeden ayrı yöntem ve kurallara bağlıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 233 sayılı KHK'nin kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Bütçe Kanunu'nun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi ile Maliye Bakanlığı'na yetki verilmesi, 233 sayılı KHK hükümlerini değiştirici niteliktedir. Anayasa

Mahkemesi daha önce, E.1991/8 ve E.1995/2 sayılı kararıyla, ilgili KHK hükümlere rağmen Maliye Bakanı'nı yetkili kılan benzer düzenlemeleri, Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiştir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarına rağmen iptal edilen hükmü yeniden getiren bir düzenleme olduğu için, Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

6. 5027 Sayılı Kanunun 26 ncı Maddesinin (a) Fıkrasının (2) Numaralı Bendinin ve (b) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi ve (b) fıkrası ise aynen şöyledir

“2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların 2002 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.”

Görüldüğü üzere, Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi ile; kuruluşların 2003 yılı karlarının ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye ve (b) fıkrası ile ise; kuruluşların 2002 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları, bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya, Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır

Kamu İktisadi Teşebbüsleri özerk bütçeli kuruluşlar olup bunların bütçelerinin hazırlanması, kabulü, uygulama ve denetimi, genel bütçeden ayrı yöntem ve kurallara bağlıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi ile (b) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

7. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci Maddesinin (c) Fıkrasının İkinci Paragrafındaki "bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin" İbaresinin Anayasa'ya Aykırılığı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun "Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri" başlıklı 27 nci maddesinin (c) fıkrasının ikinci paragrafında; T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin 2003 ve önceki yıllarına ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarlarını, Hazineden olan görev zararı veya gelir kaybı alacaklarına ilişkin mahsup işlemlerini Müsteşarlığın teklifi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Kamu bankalarının yeniden yapılandırılması ve görev zararlarının tasfiyesi ile ilgili olarak 2000 yılından itibaren çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. 4603 sayılı Kanunla, Ziraat Bankası, Halk Bankası ve Emlak Bankası anonim şirket statüsüne dönüştürülmüş ve KİT'lere ilişkin 233 sayılı KHK kapsamında çıkarılmışlar ve bu bankalar Bankalar Kanununa ve özel hukuk hükümlerine tabi hale gelmişlerdir.

4684 sayılı Kanunla, 4603 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası değiştirilerek Bankaların, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce çeşitli kanun ve kararnamelerle verilmiş görevler nedeniyle doğan ve bütçe ödenekleri ile karşılanamayan yıllara ilişkin olarak banka sigorta muamele vergisi eklenerek oluşmuş görev zararı alacakları, yeniden yapılandırılmaları kapsamında belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tasfiye edilmesi hükme bağlanmıştır.

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin 2003 ve önceki yıllarına ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarlarının, Hazineden olan görev zararı veya gelir kaybı alacaklarına ilişkin mahsup işlemlerin yapılacağı metin bütçe kanunları değildir. Bu düzenlemelerin bankaların kendi mevzuatında yapılması gerekir.

Gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve

kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci maddesinin (c) fıkrasının ikinci paragrafındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresi; bütçe kanunuyla düzenlenmemesi gereken konuların bütçede düzenlenmesi nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

8. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci Maddesinin (f) Fıkrasının İkinci Paragrafının Anayasa'ya Aykırılığı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri” başlıklı 27 nci maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafı; Tekel Genel Müdürlüğü'nün 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak mülkiyeti Tekel Genel Müdürlüğü'ne ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından Maliye Bakanlığı'na tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlarının, oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değer üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığı'na satın alınabileceğine ve borçlarının böylece terkin edileceğine dairdir.

Kamu kurumlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarının nasıl tahsil edileceği Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'da ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve ek düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 6183 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 27 nci maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafı ile, bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Öte yandan bütçenin gelir ve giderleri ile ilgilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 27 nci maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafı; 6183 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafı; bütçe kanunuyla düzenlenmemesi gereken konuların bütçede düzenlenmesi nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

9. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci Maddesinin (g) Fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” İbaresinin Anayasa'ya Aykırılığı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri” başlıklı 27 nci maddesinin (g) fıkrasında; Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün (TMO) olağanüstü hal stoklarından serbest stoklarına aktaracağı ürünlerin satışından elde edilecek ve Hazineye ödenmesi gereken ürün bedellerinin, gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

TMO, sermayesinin tamamı Devlete ait 08.06.1984 tarih, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (KHK) hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe ve faaliyetlerinde özerkliğe sahip, sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülüdür.

TMO'nun kuruluş dayanağı, anılan 233 sayılı KHK'nin geçici 5.1 maddesi uyarınca Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulunca kabul edilen ve 11.12.1984 tarih, 18602 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren TMO Ana Statüsü'dür.

TMO, yönetim ve denetim bakımından 233 sayılı KHK, bunların ek ve değişiklikleri, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların TBMM'ce Denetlenmesinin Düzenlenmesi; 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında KHK ile Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün olağanüstü hal stoklarından serbest stoklarına aktaracağı ürünlerin satışından elde edilecek ve Hazineye ödenmesi gereken ürün

bedellerinin Devlet hesaplarına kayıt işlemleri hakkındaki düzenlemelerin yapılacağı metin bütçe kanunları değildir. Bu düzenlemelerin TMO'nun kendi mevzuatında yapılması gerekir.

Gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27 nci maddesinin (g) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresi; bütçe kanunuyla düzenlenmemesi gereken konuların bütçede düzenlenmesi nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

10. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28 inci Maddesinin (b) Fıkrasındaki “bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” İbaresinin Anayasa'ya Aykırılığı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin kar ve sermaye değişiklikleri” başlıklı 28 inci maddesinin (b) fıkrasında; Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin ilgili malî yıldan önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin doğan ve doğacak olan görev zararı alacaklarına veya ödenmemiş sermayesine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya, Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin statüsü, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununda belirtilmiştir. Telekomünikasyon hizmetlerinin yürütülmesi ve telekomünikasyon altyapısı tesisi ve işletilmesi bu Kanuna tabidir. Türk Telekom, bu Kanun çerçevesinde her türlü telekomünikasyon hizmetlerini yürütmeye ve telekomünikasyon altyapısı işletmeye yetkilidir. Türk Telekom'un söz konusu yetkiye ilişkin hak ve yükümlülükleri Bakanlık ile imzalanacak görev sözleşmesi ve/veya görev sözleşmeleri ile belirlenir.

Türk Telekom, 406 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tâbi bir anonim şirkettir. Bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, kamu iktisadi teşebbüsleri de dahil, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat Türk Telekom'a uygulanmaz.

Önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin doğan ve doğacak olan görev zararı alacaklarına veya ödenmemiş sermayesine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmak için 2004 yılı bütçe Kanunu ile Maliye Bakanı'nın yetkili kılınması Anayasa'ya aykırıdır.

Bu tür düzenlemelerin yapılacağı metin bütçe kanunları değildir. Bu düzenlemelerin Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin kendi mevzuatında yapılması gerekir. Gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28 inci maddesinin (b) fıkrasındaki “bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresi;bütçe kanunuyla düzenlenmemesi gereken konuların bütçede düzenlenmesi nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

11. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28 inci Maddesinin (c) Fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” İbaresinin Anayasa'ya Aykırılığı

5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin kar ve sermaye değişiklikleri” başlıklı 28 inci maddesinin (c) fıkrasında; Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 2003 yılı sonu itibarıyla; Hazineye (28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç) ve fonlara olan borçları ile geçmiş yıllar bütçe kanunlarının “Kurumların Hasılatından Pay” başlıklı maddeleri uyarınca doğan ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesi gereken vadesi geçmiş borçlarını, Hazineden ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye, Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin statüsü, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununda belirtilmiştir. Telekomünikasyon hizmetlerinin yürütülmesi ve telekomünikasyon altyapısı

tesisi ve işletilmesi bu Kanuna tabidir. Türk Telekom, bu Kanun çerçevesinde her türlü telekomünikasyon hizmetlerini yürütmeye ve telekomünikasyon altyapısı işletmeye yetkilidir. Türk Telekom'un söz konusu yetkiye ilişkin hak ve yükümlülükleri Bakanlık ile imzalanacak görev sözleşmesi ve/veya görev sözleşmeleri ile belirlenir.

Türk Telekom, 406 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tâbi bir anonim şirkettir. Bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, kamu iktisadi teşebbüsleri de dahil, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan kamu kurum, kuruluş ve ortaklıklarına uygulanan mevzuat Türk Telekom'a uygulanmaz.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin Hazineye ve fonlara olan borçları ile geçmiş yıllar bütçe kanunlarının “Kurumların Hasılatından Pay” başlıklı maddeleri uyarınca doğan ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesi gereken vadesi geçmiş borçlarını, Hazineden ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmek için 2004 yılı bütçe Kanunu ile Maliye Bakanı'nın yetkili kılınması Anayasa'ya aykırıdır.

Bu tür düzenlemelerin yapılacağı metin, bütçe kanunları değildir. Bu düzenlemelerin Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin kendi mevzuatında yapılması gerekir. Gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28 inci maddesinin (c) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresi; bütçe kanunuyla düzenlenmemesi gereken konuların bütçede düzenlenmesi nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

12. 24.12.2003 Tarih ve 5027 Sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31 inci Maddesinin (b) Fıkrasının Birinci Paragrafında Yer Alan (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde

Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) İbaresı ile Üçüncü Paragrafının Anayasa'ya Aykırılığı,

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31 inci maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında; aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununa göre almakta olan personel ile kamu kurum ve kuruluşlarında çeşitli statülerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek tarihlerde ve tutarlarda iki bölüm halinde toplam 160 milyon lira ödeme yapılması hükmüne bağlanmıştır.

Ancak 31 inci maddenin (b) fıkrasının birinci paragrafında parantez içinde yer alan “(kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç)” ibaresi ile ve aynı fıkranın üçüncü paragrafında yer alan: “Ancak, ödemelerin yapılacağı tarihlerde; aylıksız izinli olanlara, kurumların yurt dışı kadro veya pozisyonlarında çalışanlara, hangi şekilde olursa olsun üç ay veya daha fazla süreyle gönderilmeleri nedeniyle yurt dışında bulunanlara ve kadro veya pozisyonları ile ilişkileri kesilmiş olanlara, belirlenen tarih için öngörülen tutar ödenmez.” Hükmü uyarınca bazı personel bu ödemelerin kapsamı dışında tutulmuştur.

Benzer statüde çalışanlar veya aynı statüde çalışanlardan ödeme yapılacağı tarihte aylıksız izinli olanlar veya yurt dışına görevli olanlar arasında yapılan ayırım Anayasa'nın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır.

Anayasa'nın 10 uncu maddesine göre, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

Bu madde ile amaçlanan, mutlak değil hukuksal eşitliktir. “Yasa önünde eşitlik” ilkesi, yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir.

Durumlarındaki farklılıklar, kimi kişi ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de, farklılık ve özelliklere dayandığı için, bu tür düzenlemeler eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Oysa iptali istenen ibare, aynı durumdaki memurların ve çalışanların bir grubunu farklı hükümlere tâbi tutmuştur ve bu farklı uygulamayı haklı kılacak bir neden yoktur.

Öte yandan, Anayasa'nın 55 inci maddesinde Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri almakla görevli kılınmıştır. Aynı ya da benzer statüde çalışanların bir kısmının sosyal yardımdan yararlanmaması sonucunu doğuran söz konusu düzenlemeler Anayasa'nın 55 inci maddesine de aykırıdır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 31 nci maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında yer alan (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) ibaresi ile üçüncü paragrafı, Anayasa'nın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine; 55 inci maddesindeki ücrette adaletin sağlanması ilkesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

13. 5027 Sayılı Kanunun 32 nci Maddesinin (a) Fıkrasının İkinci Paragrafının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafı aynen şöyledir

“Döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına yapacakları açıktan atama sayıları ile bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamı dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından yapacakları memur nakil sayıları toplamı, ilgili kurumlarda 2003 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80'ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2004 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını bu sınırlamaya tâbi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

Kadroların kullanımı ile ilgili esaslar 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede düzenlenmiştir. Bütçe Kanunu ile yapılan bu düzenleme, Genel Kadro ve Usulü Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararname'yi değiştirici niteliktedir.

Bilindiği gibi bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 32 nci maddesinin (a)

bendinin ikinci fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 190 sayılı KHK'nin kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 32 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafı, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

14. 5027 Sayılı Kanunun 32 nci Maddesinin (f) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (f) fıkrası aynen şöyledir:

“f) Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla yapılacak atamalar ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine yapılacak atamalar hariç olmak üzere, (a) bendinin üçüncü fıkrasında belirtilen kurum ve kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar.”

Bütçe Kanunun bu hükmüne karşılık, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, emeklilerin yeniden hizmete alınması başlıklı 97 nci maddesi aynen şöyledir:

“T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan (5434 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine göre emeklilikle ilgili görevlere yeniden atanamayacaklar hariç) sınıfında yazılı nitelikleri taşımakta bulunanlar kanunun 92 nci maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilirler.”

Görüldüğü gibi, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (f) fıkrası ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun emeklilerin yeniden hizmete alınması ile ilgili hükümleri değiştirilmiş ve 657 sayılı Kanuna göre, boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memuriyete atanabilen emeklilerin bu hakkı, bütçe kanununun 32 nci maddesinin (f) fıkrası ile ellerinden alınmıştır.

Bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur. Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (f) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 32 nci maddesinin (f) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 657 sayılı yasanın kurallarını değiştirmektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (f) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

15. 5027 Sayılı Kanunun 32 nci Maddesinin (g) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (g) fıkrası; 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca değişiklik yapılan kadroların ilgili mercilerin onay tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kullanılmasını hükme bağlamıştır.

190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesine göre ise; kadroları değiştirilenlerin özlük hakları, değiştirilen yeni kadrolara atanma işlemleri tamamlanıncaya ve bu kadro derecesini kazanılmış hak olarak alıncaya kadar eski kadro dereceleri esas alınarak ödenmeye devam olunur.

Görüldüğü gibi, 190 sayılı KHK'nin kadroları değiştirilenlerin özlük hakları ile ilgili hükümleri değiştirilmiş ve kadro derecesini kazanılmış hak olarak alıncaya kadar eski kadro dereceleri esas alınarak ödenmeye devam olunur kuralı yerine, onay tarihinden itibaren geçerli olma kuralı getirilmiştir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun benzer bir hükmü hakkında, Anayasa Mahkemesi'nin E.2003/41 ve K. 2003/8 sayılı kararı ile yürürlüğün durdurulması kararı verilmiştir.

Bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur. Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (g) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki "bütçe ile ilgili hüküm" ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle

gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 32 nci maddesinin (g) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte, hem de 190 sayılı KHK'nin kurallarını değiştirmektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (g) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin yürürlüğü durdurma kararına rağmen yürürlüğü durdurulan hüküm doğrultusunda yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

16. 5027 Sayılı Kanunun 32 nci Maddesinin (h) Fıkrası Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (h) fıkrası; kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilât yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak, (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığı'nın bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 74 üncü maddesinde “Memurların Bir Kurumdan Diğetine Nakilleri”, 76 ncı maddesinde “Memurların Kurumlarınca Görevlerinin ve Yerlerinin Değiştirilmesi” başlığı adı altında, memurların nakilleri ve görev yerlerinin değiştirilmesi ile ilgili düzenlenmeler yapılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, devlet memurlarının başka kurumlara naklen atanmasında usul ve esaslar belirlemek üzere Maliye Bakanı ya da Devlet Personel Başkanlığı'nın bağlı olduğu Devlet Bakanı yetkili kılınmamıştır.

Dolayısıyla 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (h) bendi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 74 ve 76 ncı madde hükümlerini değiştirici nitelikte bir düzenlemedir.

Bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur. Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (h) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 32 nci maddesinin (h) fıkrasıyla; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 657 sayılı Kanunun kurallarını değiştirmektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 32 nci maddesinin (h) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

17. 5027 Sayılı Kanunun 36 ncı Maddesinin (a) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (a) fıkrasında; Türk Telekomünikasyon A.Ş., Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatından kurumuna göre değişen oranlarda yapılacak kesintilerin takip eden ayda Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödeneceği, ödenen bu tutarların bütçeye gelir yazılacağı, süresi içinde ödenmemesi halinde ödenmeyen tutarların gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunacağı yazılıdır.

36 ncı maddenin (a) fıkrasında belirtilen kuruluşların gelir ve giderlerine ilişkin kuruluş yasalarında özel kurallar bulunmaktadır. Bu düzenlemelerin bütçe yasasında değil söz konusu özel yasalarda yapılması gerekir.

Mal ve hizmet satışlarının aylık gayrisafi hasılatından belli oranlarda genel bütçeye gelir aktarılması zorunluluğu öngörülen kuruluşlar İktisadi Devlet Teşebbüsüdür. Bu kuruluşların mal ve hizmet satışlarından elde ettikleri gelirlerinin nasıl ve ne şekilde dağıtılacağı ya da harcanacağı kendi kuruluş yasalarında ayrıntılı biçimde yer almaktadır. Bu konulardaki düzenlemelerin bütçe yasalarıyla değil belirtilen kuruluşların özel yasalarıyla yapılması doğaldır. Anayasa gereğidir. İktisadi Devlet Teşebbüslerinin genel bütçeyle hiçbir ilgisinin bulunmaması nedeniyle 36 ncı maddenin (a) fıkrası Anayasa'ya aykırıdır.

Bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur. Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali

Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (a) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 36 ncı maddesinin (a) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de söz konusu kuruluşların özel yasalarındaki kurallarını değiştirmektedir.

Anayasa Mahkemesi daha önce E.1996/23 sayılı kararıyla aynı kuruluşların mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatından kurumuna göre değişen oranlarda yapılacak kesintilerin takip eden ayda Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesini ve ödenen bu tutarların bütçeye gelir yazılmasını Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmiştir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (a) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

18. 5027 Sayılı Kanunun 36 ncı Maddesinin (b) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (b) fıkrasının (1) numaralı bendi:

İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nisbi kira bedellerinin bir taraftan bütçeye özel gelir, diğer taraftan da Denizcilik Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunmasını; Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından, konsolide bütçe dışındaki kurum ve kuruluşlar ile özel ve tüzel kişiler adına yapılacak deniz dibi taramaları, hidrolik merkezde yapılan hidrolik ve bilgisayar modelleri, Araştırma Dairesi'nce yapılacak her türlü deney ve araştırma, proje ve şartname onaylanması için alınacak bedellerin bütçeye özel gelir, diğer taraftan da Ulaştırma Bakanlığı'na ve Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunmasını; Telekomünikasyon hizmeti veren işletmecilerden lisans ve ruhsat ücretleri üzerinden tahsil edilerek, bir taraftan bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer taraftan Ulaştırma Bakanlığı hizmetlerinde kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilmesini; ve bu hükümlere göre özel gelir ve ödenek kaydedilen miktarların önceki yılda kullanılmayan kısmın ertesi yıl bütçesine devredilebilmesini hükme bağlamıştır.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (b) fıkrasının (2) numaralı bendinde:

Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurum ve özel kuruluşlarının, elde ettikleri aylık gayrisafi hasılatın % 6.5 oranında alınan payın yarısının bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir kaydedilmesi hükme bağlanmıştır.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (b) fıkrasının (3) numaralı bendinde ise:

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün; yabancı ülkelere verdiği meteorolojik ürünlerin bedelleri ile yabancı ülke meteorolojik ürünlerinin diğer yabancı ülkelere veya yurt içi kişi ve kurumlara, yabancı ülkelerin de anılan Genel Müdürlüğün meteorolojik ürünlerini diğer ülke ve kişilere satışından yıl içinde elde edilecek döviz cinsinden tutarların bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer yandan Genel Müdürlük bütçesinde mevcut veya yeni açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilmesi hükme bağlanarak bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içinde kullanılmayan kısmın ertesi yıla devri için Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Anayasa Mahkemesi E.1996/23 sayılı Kararında, genel bütçeye dahil dairelere tahsis edilen gayri menkullerin satışından elde edilen gelirlerin bütçeye özel ödenek ve gelir kaydedilmesinin ve yılı içinde kullanılmayan kısmın ertesi yıla devri için Maliye Bakanı yetki verilmesinin ancak 1050 sayılı Yasada yapılacak değişikliklerle olanaklı olacağına, bu hususların bütçe kanunları ile düzenlenemeyeceğine, irtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nisbi kira bedelleri ile bazı hizmetler için özel ve tüzel kişilerden alınacak bedeller için de yukarıdaki kuralın geçerli olduğuna karar vermiştir.

İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nisbi kira bedelleri ile bazı hizmetler için özel ve tüzel kişilerden alınacak bedellerin bütçeye özel ödenek ve gelir kaydedilmesi ve yılı içinde kullanılmayan kısmın ertesi yıla devri için Maliye Bakanı'na yetki verilmesi konusu Anayasa Mahkemesi'nin kararına rağmen 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nda tekrar düzenlenmiştir. Tekrar düzenlemekle de kalınmamış, devam eden fıkralarda başka kurum ve kuruluşların elde ettikleri bazı gelirlerin de bütçeye özel ödenek ve gelir kaydedilmesi ve yılı içinde kullanılmayan kısmın ertesi yıla devri için Maliye Bakanı yetki verilmesi ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesinde, Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamalarının yıllık bütçelerle yapılacağı, genel ve katma bütçelerin nasıl hazırlanıp uygulanacağını kanunla belirleneceği öngörülmüştür. Bu maddeye dayanılarak bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu çıkarılmıştır. 1050 sayılı Yasa'nın 46 ncı maddesinde bütçeyle verilen ödeneklerin o yıl içinde gerçekleşen mal ve hizmet alımı karşılığı olduğu, yılı içinde harcanamayan ödeneğin iptal edileceği, gelecek yıla devredilemeyeceği öngörülmekte, aynı Yasa'nın 51., 53. ve 55. maddelerinde de bu uygulamanın istisnaları belirtilmektedir.

Genel bütçeye dahil dairelerin elde ettiği gelirlerin bütçeye özel ödenek ve gelir kaydedilmesi, harcanmayan bölümünün cari yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilmesi ancak 1050 sayılı Yasada yapılacak değişikliklerle olanaklıdır.

Bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur. Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (b) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 36 ncı maddesinin (b) fıkrası; 1050 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (b) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

19. 5027 Sayılı Kanunun 36 ncı Maddesinin (e) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (e) fıkrası ile 05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan ödeneklerin, personel ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri hariç olmak üzere; millî eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilmesi hükme bağlanmıştır.

3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (b) fıkrasına göre,

“Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

1) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitilmelerinde,

2) Mesleki ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,

3) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması, gerektiğinde kiralanması, bunların bakım ve tamirinde,

4) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,

5) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,

6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,

7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitiminde,8) (Değişik: 10/07/2001 – 4702/22 md.) Mesleki Eğitim Kurulu, (Değişik: 10/07/2001 – 4702/22 md.) “İl Mesleki Eğitim Kurulu” toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve mesleki ihtisas komisyonu üyelerine Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolluk ve huzur hakkı ödemelerinde.

a) Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere;

1) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin karları

2) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen gelirler,

3) Bağış, yardım ve diğer her türlü gelirler,

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar Maliye Bakanlığı'nca bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan Bakanlık bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

1) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitilmelerinde,

2) Mesleki ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,

3) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması, gerektiğinde kiralanması, bunların bakım ve tamirinde,

4) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,

5) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,

6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,

7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitiminde,

8) (Değişik: 10/07/2001 – 4702/22 md.) Mesleki Eğitim Kurulu ile (Değişik: 10/07/2001 – 4702/22 md.) “İl Mesleki Eğitim Kurulu” toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve mesleki ihtisas komisyonu üyelerine Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolluk ve huzur hakkı ödemelerinde.”

Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere; 3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan ödeneklerin kullanım yerleri ve yöntemleri bu kadar ayrıntılı bir şekilde tanımlanmasına karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (f) fıkrası ile getirilen düzenlemede bu ödeneklerin kullanım yeri, dolayısıyla da 3308 sayılı Kanunun hükümleri değiştirilmiştir.

Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (f) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 36 ncı maddesinin (e) fıkrası; 3308 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 36 ncı maddesinin (e) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi

olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

20. 5027 Sayılı Kanunun 43 üncü Maddesinin Son Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43 üncü maddesinin son fıkrası ile; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kuralları değiştirilerek yurt dışına gönderilecek Devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevziinin, Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararına göre yapılması öngörülmüştür.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43 üncü maddesinin son fıkrası aynen şöyledir: 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 78 inci maddesine göre yurt dışına gönderilecek Devlet memurları kontenjanlarının belirlenmesi amacıyla, 21.01.1974 tarihli ve 7/7756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan “Yetiştirilmek Amacıyla Yurtdışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik” uyarınca Devlet Personel Başkanlığı'nca hazırlanacak olan Bakanlar Kurulu Karar Taslağı hakkında Başbakanlığa gönderilmeden önce Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 78 inci ve 79 uncu maddelerinde, yetiştirilmek üzere yurt dışına gönderilecek kamu görevlilerinin durumları düzenlenmekte, 80 inci maddesinde ise 78 ve 79 uncu maddelerde yazılı kamu görevlilerini ayırma, seçme, çalışma ve geri çağırma usul ve esaslarının bir yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

657 sayılı Kanunun 221 inci maddesine göre, kurumlar belirli sınıflardaki memurluklara eleman yetiştirmek amacıyla yurt dışında öğrenci okutabilecekler ve 222 inci maddesine göre, bu öğrenciler yarışma sınavı ile seçileceklerdir. 223 üncü maddesine göre, kurumların yurt içinde ve yurt dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabilecekleri, bunların ayırma, seçilme, çalışma ve geri çağırma esas ve usulleri ilgili kurumla, Devlet Planlama Teşkilatı'nın görüşleri alınmak suretiyle, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarıyla, Devlet Personel Dairesi'nin birlikte hazırlayacakları yönetmelikle belirlenecektir.

Görüldüğü üzere, Bakanlar Kurulu'na kanunda düzenlenmiş bir konuyu değiştirebilme yetkisi verilmiştir. 1996 yılı Bütçe Kanunu'nda yer alan benzer bir hüküm; itiraz üzerine 07.10.1996 tarih ve 1996/23 Esas sayılı karar ile Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmiştir.

Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 43 üncü maddesinin son fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 43 üncü maddesinin son fıkrası; 657 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43 üncü maddesinin son fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

21. 5027 Sayılı Kanunun 45 inci Maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 45 inci maddesi; maddede sayılan kamu kurumlarının 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelerce ihtiyaç duyulanlarının, oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığı'nca satın alınabileceğine ve borçlarının böylece terkin edileceğine dairdir.

45 inci maddenin son fıkrası hükmüne göre; bu madde hükmü yukarıda sayılan kuruluşlar dışında kalan, borcunu ödemede çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen ve Maliye Bakanlığı'na bağlı vergi dairelerine 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borcu bulunan diğer mükelleflerin taşınmazları için de uygulanabilir ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı'nca belirlenir.

Kamu kurumlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarının nasıl tahsil edileceği Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'da ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve ek düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 6183 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 45 üncü maddesiyle, bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Öte yandan bütçenin gelir ve giderleri ile ilgilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 45 inci maddesi; 6183 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 45 inci maddesi diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

22. 5027 Sayılı Kanunun 46 ncı Maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 46 ncı maddesi; kamulaştırılan taşınmazların sahiplerine kabul etmeleri halinde, kamulaştırma bedeli yerine, Hazineye ait taşınmazların satış işlemlerinde ödeme aracı olarak kabul edilmek üzere, taşınmazın bedelini gösteren ve üçüncü kişilere devredilebilen bir belge verilebilmesini düzenlemekte ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek için Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Bütçe Kanunundaki bu düzenlemeye karşın Anayasa'nın 46 ncı maddesi aynen şöyledir:

"Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkilidir.

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır."

Görüldüğü üzere, Anayasa'nın 46 ncı maddesi kamulaştırma bedellerinin peşin olarak ödenmesini ya da kanunlarda öngörülmesi halinde taksitle ödemeyi şart koşturmaktadır.

Öte yandan, kamulaştırılan taşınmazların bedelinin hangi prosedürler çerçevesinde ödeneceği, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanun'unda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve ek düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 2942 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 46 ncı maddesiyle, bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 46 ncı maddesi; 2942 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 46 ncı maddesi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; kamulaştırma bedelinin peşin olarak ya da kanunlarda öngörülmesi halinde taksitle ödenmesi yolundaki Anayasa kuralına aykırı olduğu için Anayasa'nın 46 ncı maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

23. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (1) Numaralı Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (a) fıkrasının (1) numaralı bendinde; 1050 sayılı Kanunun 48 (reddiyata ilişkin hükümler hariç), 53 ve 63 üncü maddeleri ile 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi hükmünün 2004 yılında uygulanmaması düzenlenmektedir.

1050 sayılı Kanunun 48 inci maddesi, hangi hallerde Maliye Bakanı'na ödenek üstü harcama yapma yetkisi verileceğini; 53 üncü maddesi, bir bakanlıktan diğerine taşınır mal verilmesi halinde, bu malın bedelinin alan bakanlığın ödeneğine mahsup edilerek, aynı tutarın bütçeye gelir kaydedilmesini; 63 üncü maddesi, merkez ve illerde yapılacak sözleşmeler ile dayanaklarının birer örneklerinin yedi gün içinde Maliye Bakanlığı'na ve Sayıştay'a

gönderilmesini; 59 uncu maddesinin son fıkrası, “geçen ve eski yıllar borçları” tertiplerinden ödenemeyen ilama bağlı borçların Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesi ile katma bütçelerde yer alan ilama bağlı borçlar tertiplerinden ödenmesini düzenlemektedir.

Bütçenin uygulanması ile ilgili ilke ve prosedürler, 1050 sayılı Kanun'da ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve ek düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 1050 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi ile bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi; 1050 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

24. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (2) Numaralı Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (a) fıkrasının (2) numaralı bendinde; 5539 sayılı Karayolları Kanunun değişik 20 nci maddesinin 2004 yılında uygulanmaması düzenlenmektedir.

Karayolları Kanunun değişik 20 nci maddesi, 19 uncu maddenin (7) numaralı bendinde yazılı gelirlerin, aynı mahiyetteki yol, köprü ve tünellerin yapım, bakım, onarım ve işletmesinde kullanılmak üzere bir taraftan Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinde açılacak özel bir tertibe gelir, diğer taraftan da bütçe cetvellerinin ilgili projelerine Maliye Bakanlığı'na ödenek

kaydolunması ve bu ödenekten yılı içinde sarf edilmeyen kısmın ertesi yıla, yukarıdaki esaslar dairesinde, devren gelir ve ödenek kaydolunması hakkındadır.

Karayolları Genel müdürlüğü katma bütçeli bir kuruluştur. 1050 sayılı Kanunun 115 inci maddesinde katma bütçe, giderleri özel gelirlerle karşılanan ve genel bütçe dışında yürütülen bütçe olarak tanımlanmıştır.

Karayolları Kanunu'nun 20 nci maddesindeki düzenleme, katma bütçeli bir kuruluş olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve yeni düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 5539 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi ile bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi; 5539 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

25. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (6) Numaralı Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (a) fıkrasının (6) numaralı bendinde; 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin

Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünün 2004 yılında uygulanmaması düzenlenmektedir.

3202 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası, Genel Müdürlük gelirlerinin, yılı içinde sarfedilemeyen kısımlarının, bir sonraki yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydolunması hakkındadır.

Köy Hizmetleri Genel müdürlüğü katma bütçeli bir kuruluştur. 1050 sayılı Kanunun 115 inci maddesinde katma bütçe, giderleri özel gelirlerle karşılanan ve genel bütçe dışında yürütülen bütçe olarak tanımlanmıştır.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kanunu'nun 45 inci maddesindeki düzenleme, katma bütçeli bir kuruluş olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve yeni düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 3202 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının 6. numaralı bendi ile bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının 2. numaralı bendi; 3202 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (6) numaralı bendi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

26. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (7) Numaralı Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (a) fıkrasının (7) numaralı bendinde; 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 35 inci maddesinin son fıkrası hükmünün 2004 yılında uygulanmaması düzenlenmektedir.

3234 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin son fıkrası, Genel Müdürlük gelirlerinin, ilgili mevzuatın verdiği yetkilerle o yıl içerisinde yapılmış bulunan giderler karşılandıktan sonra kalan meblağın gelecek yılın bütçesine gelir kaydolunması hakkındadır.

Orman Genel Müdürlüğü katma bütçeli bir kuruluştur. 1050 sayılı Kanunun 115 inci maddesinde katma bütçe, giderleri özel gelirlerle karşılanan ve genel bütçe dışında yürütülen bütçe olarak tanımlanmıştır.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunu'nun 45 inci maddesindeki düzenleme, katma bütçeli bir kuruluş olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu düzenlemeler yeterli görülüyor ve yeni düzenlemeler gerekli görülüyorsa, bütçe kanunları yerine 3234 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması gerekir. Çünkü, bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık Anayasa hükmüne karşın, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (7) numaralı bendi ile bütçede düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (7) numaralı bendi; 3234 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (7) numaralı bendi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya

uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

27. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (a) Fıkrasının (9) Numaralı Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (a) fıkrasının (9) numaralı bendinde; 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun'un 9 uncu maddesindeki “en geç 15 gün içerisinde, ödeme emri beklenmeksizin” ibaresi ile anılan maddenin üçüncü fıkrası, hükmünün 2004 yılında uygulanmaması düzenlenmektedir.

3816 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi “Mali Kaynak ve Ödeme” başlığı altında düzenlenmiştir ve aynen aşağıdaki gibidir:

“Bu Kanuna göre sağlanacak sağlık hizmetlerinin bedelini karşılamak üzere Sağlık Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur. Bu ödeneğin miktarı, Yeşil Karttan yararlanacak olanların sayısı ile Yüksek Sağlık Koordinasyon Kurulu'nun kişi başına yıllık olarak belirleyeceği ortalama sağlık gideri esas alınarak tespit edilir.

Yataklı tedavi kurumları bu Kanun kapsamına giren kişilere verdikleri sağlık hizmetlerinin ücret ve bedellerini Sağlık Bakanlığı'na fatura ederler. Ödeme, en geç 15 gün içerisinde, ödeme emri beklenmeksizin Sağlık Bakanlığı'nca gerçekleştirilir.

Sağlık Bakanlığı, bir önceki aya ait fatura edilen hizmet tutarlarını esas alarak bu tutarların iki misline kadar avans ödeyebilir.”

Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (9) numaralı bendindeki düzenleme Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun'un hükümlerini değiştirici niteliktedir.

Anayasa'nın 161 inci maddesi uyarınca bütçe, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeyecek gelir ve giderler için bütçe yasalarına hüküm konulması Anayasa'ya aykırıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (9) numaralı bendi; 3816 sayılı yasa ile düzenlenmesi gereken konuları genel bütçe yasası ile düzenlemektedir.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme

bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

Açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (9) numaralı bendi, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

28. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (b) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (b) fıkrasında; 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 36 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrasının 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun “Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanması hükmüne bağlanmıştır.

233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında KHK'nin 36 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yıl sonu kârlarından maddede belirtilen mahsup ve indirimler yapıldıktan sonra kalan kısmın Hazineye devredileceği öngörülmektedir.

Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinde Kamu İktisadî Teşebbüslerinin yıl sonu kârlarının 233 sayılı KHK'de belirtilen kesintilere tâbi tutulmadan bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmektedir. Görüldüğü gibi, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu ile 233 sayılı KHK'de öngörülen kesintiler kaldırılarak KİT'lerin yıl sonu kârlarının tamamının Hazineye devredilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri özerk bütçeli kuruluşlar olup bunların bütçelerinin hazırlanması, kabulü, uygulama ve denetimi, genel bütçeden ayrı yöntem ve kurallara bağlıdır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (b) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 233 sayılı KHK'nin kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (b) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile

ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

29. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (e) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup, (e) fıkrasında; 4447 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci bendinin 2004 yılı için aşağıdaki şekilde uygulanması hükmüne bağlanmıştır.

“İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, % 1 sigortalı, % 2 işveren ve % 1 Devlet payı olarak alınır.”

Yürürlüğü kaldırılan 4749 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde, sigortalıdan % 2, işverenden % 3 ve devlet payı olarak % 2 oranında işsizlik sigortası primi kesilmesini hükme bağlanmıştır. Başka bir ifadeyle Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (e) fıkrası, 4749 sayılı Kanunundaki oranları düşürmüştür.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (e) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 4749 sayılı Kanunun kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (e) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

30. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (i) Fıkrasının Birinci ve İkinci Paragrafının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı ile; 1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü paragrafının hükümleri 2004 yılı için değiştirilmiştir.

1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü paragrafı aynen şöyledir:

“Genel bütçeye dahil dairelere ve katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin (iş yurtları ve benzeri kuruluşlar dahil) aylık gayrisafi hasılatının % 10'u (genel ve katma bütçeli daire ve idarelere bağlı hastanelerin döner sermayeli işletmeleri için % 9'u) en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Zorunlu hallerde Maliye Bakanlığı'nca ek süre verilebilir.

Bu şekilde hesaplanan tutarın % 30'una kadar olan kısmının hasılatın tahakkukunda, kalan kısmının da tahsilinde ödettirilmesine Maliye Bakanı yetkilidir.

Yıl sonu karları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılabacak miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, yıllık % 12 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığı'nca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.”

1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin söz konusu hükümleri 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarın % 15'i (tıbbi malzeme hasılatının % 5'i) en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Aylık gayrisafi hasılatı irat kaydedilecek oranı döner sermayeler itibarıyla % 30'a kadar yükseltmeye veya % 10'a kadar indirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Söz konusu ödeme için zorunlu hallerde Maliye Bakanlığı'nca ek süre verilebilir. Yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılabacak miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, aylık % 1 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığı'nca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.”

Yukarıdaki yasa metinlerinden de anlaşılacağı gibi bütçe yasası döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutardan genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılacak tutara ilişkin oranları değiştirmiştir. Bütçe yasasındaki hüküm nedeniyle döner sermaye hasılatından genel bütçeye 1050 sayılı yasada öngörülünden daha fazla oranda gelir aktarılmış olacaktır. Değişiklik bundan ibaret değildir. Bütçe yasası ile aynı zamanda döner sermayelerin yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılatı üzerinden genel bütçeye aktarılabacak miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, uygulanacak gecikme zamlarının oranı da değiştirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, daha önceki kararlarında benzer düzenlemeleri iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 13.06.1995 tarihli 1995/2 E. sayılı kararı, 30.01.1992 günlü, 1991/8 E. sayılı kararı, 13.06.1995 tarihli 1995/2 E. sayılı kararı ve 07.10.1996 tarihli 1996/23 E. sayılı kararı, Döner Sermaye İşletmelerinin hasılatlarından irat kaydedilecek tutarlarla ilgili 1050 sayılı kanundaki düzenlemelerin bütçe kanunlarıyla değiştirilmesini Anayasa'ya aykırı bulan kararlardır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 1050 sayılı Kanunun kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarına rağmen iptal edilen hükmü yeniden getirmek için yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

31. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (I) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin başlığı “Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler olup (I) fıkrasında; 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 9 uncu maddesinde yer alan “2003 yılı” ibaresinin “2004 yılı” olarak uygulanması hükme bağlanmıştır.

181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 9 uncu maddesi aynen aşağıdaki gibidir:

“2003 yılı sonuna kadar, Sağlık Bakanlığı'nca düzenlenecek veya onaylanacak her türlü ruhsatlandırma, ürün üretim ve satış izin belgesi ve mesul müdürlük belgesi ile permi ve sertifikalar üzerinden ellimilyon liradan az, onbeş milyar liradan çok olmamak üzere Maliye Bakanlığı'nın görüşü üzerine Sağlık Bakanlığı'nca belirlenecek tarifelere göre ruhsatlandırma bedeli alınır. Bakanlık Merkez Saymanlığınca tahsil edilen bu tutarın % 20'sini genel bütçeye gelir, % 80'ini ise özel gelir kaydedilmek suretiyle Bakanlığın ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, özel ödenek kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısmını ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 9 uncu maddesindeki benzer bir hüküm 2003 Mali Yılı bütçe Kanunu'nun 35 inci maddesinin (e) fıkrasında düzenlenmişti. Anayasa Mahkemesi 17/7/2003 tarihli, E.2003/41, K. 2003/8 sayılı Kararı ile bu fıkranın yürürlüğünün durdurulmasına karar vermişti. Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı üzerine

hükümet, yürürlüğü durdurulan fıkra ile benzer olan yeni bir yasal düzenleme yapmıştı. 31.07.2003 tarih ve 4969 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 9 uncu madde ile Anayasa Mahkemesi'nin yürürlüğünü durdurduğu fıkradaki düzenlemeye benzer bir düzenleme yapıldı.

4969 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 9 uncu maddede yapılan düzenleme; Sağlık Bakanlığı'nca düzenlenecek veya onaylanacak her türlü ruhsatlandırma, ürün üretim ve satış izin belgesi ve mesul müdürlük belgesi ile permi ve sertifikalar üzerinden alınacak ruhsatlandırma bedelinin 2003 yılı sonuna kadar alınmasını öngörmektedir.

Bu kez, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun (1) fıkrasında; 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 9 uncu maddesinde yer alan “2003 yılı” ibaresinin “2004 yılı” olarak uygulanması hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 1050 sayılı Kanunun kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (1) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; Anayasa Mahkemesi'nin yürürlüğü durdurma kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasa'nın 153/son maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

32. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (o) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (o) fıkrası ile; 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranının tutarı değiştirilerek; aylık % 1.25 olarak uygulanması hükme bağlanmıştır. Ayrıca, 49 uncu maddenin (o) fıkrası ile 3095 sayılı Kanunda değişiklik yapmakla kalınmamış ek düzenlemeler de yapılarak ay kesirlerinin tama iblağ edilmesi, taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranının uygulanması hükme bağlanmıştır.

3095 sayılı “Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki gibidir:

“Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme, yıllık, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranı üzerinden yapılır. Söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından beş puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur.”

Yukarıdaki düzenlemelerden de açıkça anlaşılacağı üzere, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (o) fıkrası ile; 3095 sayılı kanundaki faiz oranı değiştirilmiş ve 3095 sayılı kanunda düzenlemesi gereken konular bütçe kanunu ile düzenlenmiştir. Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (o) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 3095 sayılı Kanunun kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluştururlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (o) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

33. 5027 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesinin (ö) Fıkrasının Anayasa'ya Aykırılığı

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası ile; 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci madde hükümleri 2004 yılı için değiştirilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası aynen şöyledir:

“ö) 1. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca personele yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

2. 4458 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde uygulanır:

Bu şekilde tahsil edilen fazla çalışma ücretinin % 50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan % 50'lik miktarın % 40'ı münhasıran Gümrük İdaresinin ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere Ankara Gümrük Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Aktarılan bu miktarın yarısı 2004 yılı Haziran ve Aralık aylarında bütçeye özel gelir kaydedilir. Ayrıca, personele ödenmek üzere ayrılan hesapta birikmiş miktar ise 1.1.2004 tarihi itibarıyla bütçeye özel gelir kaydedilir.

01.04.2003 tarihinden önce tahsil edilen ve merkezdeki ilgili hesabın artakalan tutarı ile % 40'lık hesaptan özel gelir kaydedilmeyen tutarlar, münhasıran Gümrük İdaresinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere (personel giderleri hariç) 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olmaksızın ilgili Devlet Bakanı tarafından tespit edilecek usul ve esaslar çerçevesinde harcanır.

3. 4458 sayılı Kanunun bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen hükümlerine aykırı hükümleri uygulanmaz.”

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası ile getirilen değişikliklerle, 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca, personele 1.4.2004 tarihinden itibaren yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmıştır. Ayrıca, tahsil edilen çalışma ücretinin dağıtım ve kullanım şekli değiştirilmiş, Maliye Bakanlığına, bütçeye özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye ilişkin yetkiler verilmiştir. Bir diğer değişiklik, Gümrük Müsteşarlığı bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarların, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olmadan harcanması ile ilgilidir.

Yukarıdaki düzenlemelerden de açıkça anlaşılacağı üzere, 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası ile; 4448 sayılı kanunun 221 ve 222 nci maddeleri değiştirilmiş ve 4448 ve 4734 sayılı kanunlarda düzenlemesi gereken konular bütçe kanunu ile düzenlenmiştir. Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır

Anayasa'nın 161 inci maddesindeki “bütçe ile ilgili hüküm” ibaresine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek, Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerini bu tür yasalar bakımından uygulanamaz duruma düşürür.

Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, yasa koyucunun başka amaçla ve bütçe yasalarından tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken yasama işlemleridir. Bütçe Yasası'nın 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası; hem genel bütçe yasası ile düzenlenmemesi gereken konuları düzenlemekte hem de 4448 ve 4734 sayılı Kanunun kurallarını değişikliğe uğratmaktadır.

Yasaların Anayasa'ya uygun olmaları zorunluluğunu kabul eden hukuk devletinde Anayasa'nın herhangi bir kuralına aykırı olan yasa kuralları doğal olarak Anayasa'nın 2 nci

maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağını hükme bağlayan Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine de aykırılık oluşturlar.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (ö) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87, 88 ve 89 uncu maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161 inci maddesine; yasama erki Anayasa'ya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasa'nın 2 nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

V. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

5027 sayılı ve 24/12/2003 tarihli 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun, 10 uncu maddesi; 15 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları; 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi; 32 nci maddesinin (g) fıkrası; 36 ncı maddesinin (a) fıkrası; 36 ncı maddesinin (b) fıkrası; 43 üncü maddesinin son fıkrası; 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafı; 49 uncu maddesinin (l) fıkrası Anayasa Mahkemesi'nin iptal ve yürürlüğü durdurma kararlarına rağmen tekrar düzenlenmiştir. Bir yıllık bir döneme ilişkin olan Bütçe Kanunu'ndaki bu düzenlemeler hakkında yürürlüğü durdurma kararı verilmediği takdirde bütçe yılı sona erdikten sonra verilecek iptal kararlarının etkililiği ortadan kalkmaktadır. Öte yandan 31 inci maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında yer alan (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) ibaresi ile üçüncü paragrafındaki hükümlerin yürürlüğü durdurulmadığı takdirde çalışanlara ödenen sosyal yardımların adaletsiz olması engellenemeyecektir.

Bu maddelerin uygulanması, yasama erkinin hukuk devleti ve Anayasa'nın üstünlüğü ilkelerine göre yürütülmesi açısından sonradan giderilmesi güç veya olanaksız hukuki durum ve zararlara yol açacaktır. Bu tür sonradan giderilmesi güç veya olanaksız hukuki durum ve zararların önlenmesi için iptal davası sonuçlanıncaya kadar, söz konusu hükümlerin yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istenmektedir.

VI. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle:

I. 5027 sayılı Kanunun

- 10 uncu maddesinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine,
- 15 inci maddesinin (a) ve (b) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 153/son ve 161 inci maddelerine,
- 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine,
- 31 inci maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında yer alan (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli

Esas Sayısı : 2004/12
Karar Sayısı : 2005/35

saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) ibaresi ile üçüncü paragrafının Anayasa'nın 2, 10, 11 ve 55 inci maddelerine,

- 32 nci maddesinin (g) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine,

- 36 ncı maddesinin (a) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine,

- 36 ncı maddesinin (b) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine,

- 43 üncü maddesinin son fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine

- 49 uncu maddesinin (l) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 153/son ve 161 inci maddelerine

aykırı olduğu için iptallerine ve Anayasa'ya açıkça aykırı olan bu hükümlerin uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız zarar ve hukuki durumların önlenmesi için dava sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına,

II. 5027 sayılı Kanunun:

- 12 nci maddesinin (c) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89, 127 ve 161 inci maddelerine,

- 25 inci maddesinin (b) ve (d) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 26 ncı maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendinin ve (b) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 27 nci maddesinin (c) fıkrasının ikinci paragrafındaki “gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 27 nci maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 27 nci maddesinin (g) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 28 inci maddesinin (b) fıkrasındaki “bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

Esas Sayısı : 2004/12
Karar Sayısı : 2005/35

- 28 inci maddesinin (c) fıkrasındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88 ve 161 inci maddelerine,

- 32 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafı Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 32 nci maddesinin (f) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 32 nci maddesinin (h) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 36 ncı maddesinin (e) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 45 inci maddesinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, ve 161 inci maddelerine,

- 46 ncı maddesinin Anayasa'nın 2, 11, 46, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (6) numaralı bendinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (7) numaralı bendinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine

- 49 uncu maddesinin (a) fıkrasının (9) numaralı bendinin Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (b) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (e) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (o) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

- 49 uncu maddesinin (ö) fıkrasının Anayasa'nın 2, 11, 87, 88, 89 ve 161 inci maddelerine,

esastan aykırı olduğu için iptallerine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz. 24.02.2004”